

9.2.2012

Jakelussa mainituille

ALKOHOLIJUOMIEN AISTINVARAINEN ARVIOINTI AMMATILLISESSA PERUSKOULUTUKSESSA

Opetushallitus antaa ammatillisille oppilaitoksille ohjeen majoitus-, ravitsemis- ja talousalan opetukseen liittyvästä alkoholijuomien aistinvaraisesta arvioinnista koskien alaikäisiä opiskelijoita. Oppilaitosten ja opettajien on otettava ohjeistus huomioon alan opetusta järjestäessään.

Opetushallitus on valmistellut ohjeet yhdessä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valviran) ja Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n kanssa.

Taustaa

Alkoholijuomien anniskelu on luvanvaraista alkoholijuomien myyntiä ja tarjoilua asiakkaille anniskelupaikassa nautittavaksi. Alkoholilain 24 § kieltää alkoholijuoman anniskelun ja myymisen kahdeksatoista vuotta nuoremmalle henkilölle eikä alkoholijuomaa saa näille henkilöille myöskään muutoin välittää (AlkoL 31 §). Alkoholijuomaa ei saa pitää hallussaan eikä kuljettaa henkilö, joka ei ole täyttänyt kahtakymmentä vuotta. Kahdeksantoista vuotta täyttänyt henkilö saa kuitenkin pitää hallussaan ja kuljettaa mietoa alkoholijuomaa (AlkoL 34.2 §). Alkoholilain 50 a §:n 4 momentin 5 kohta kieltää tarjoamista alle kahdeksantoistavuotiaalle alkoholijuomaa tai väkiviinaa niin, että tämä siitä juopuu, ja tarjoamista voidaan alaikäisen ikä, kypsyyssaste ja muut olosuhteet huomioon ottaen kokonaisuudessaan pitää moitittavana.

Valvotussa opetustilanteessa tapahtuva alkoholijuomien aistinvarainen arviointi

Alkoholijuomien aistinvaraisessa arvioinnissa ei ole kyse alkoholijuomien anniskelusta, sillä alkoholijuomia ei myydä eikä tarjoilla anniskelupaikassa, vaan kyse on opetustilanteesta. Opetus tapahtuu oppilaitoksen valvotuissa tiloissa ja alkoholijuomat on hankittu muuten kuin anniskelulupanumerolla. Kyseessä ei ole myöskään alkoholijuomien välittäminen, koska toimeksianto puuttuu, eikä hallussapito, koska alkoholijuomia pitää hallussaan vastuullinen ja täysi-ikäinen ammatillinen opettaja. Aistinvaraisessa arvioinnissa kaikille opiskelijoille, myös alaikäiselle, tulee antaa alkoholijuomaa niin vähäinen määrä, että siitä ei voi juopua.

Alle 18-vuotiaalle opiskelijalle alkoholijuomien aistinvarainen arviointi on sallittua, mutta vain alaikäisen opiskelijan huoltajalta pyydetyllä kirjallisella suostumuksella, jossa on selvitetty, mitä aistinvarainen arviointi tarkoittaa. Jos jonkun alaikäisen huoltaja ei anna suostumustaan, niin opiskelijalle annetaan mahdollisuus osallistua muuhun aistinvaraiseen arviointiin paitsi maistamiseen.

9.2.2012

Alkoholijuomien aistinvaraisessa arvioinnissa alkoholijuomaa annetaan kerrallaan maistettavaksi erittäin pieni ja valmiiksi annosteltu määrä (vertauksena ehtoollisviini). Arviointitilanteessa tulee huolehtia siitä, että opiskelija ei voi juopua. Opetustilannetta tulee valvoa ja kontrolloida asianmukaisesti opettajan toimesta ja opettaja sekä oppilaitos ovat vastuussa siitä, että ohjeita noudatetaan. Jos alaikäinen opiskelija juopuu maistattamisesta, on kyse mahdollisesta alkoholilakirikkomuksesta ja alkoholijuomaa alle 18-vuotiaalle tarjonnut voi joutua rikosoikeudelliseen vastuuseen.

Alkoholijuomien aistinvarainen arviointi ei ole pelkästään maistamista, vaan olennainen osa arviointia on myös juoman tuoksun, värin ja rakenteen arviointi. Maku on vain yksi osatekijä arvioinnissa. Juomatuotteiden aistinvarainen arviointi on osa alan ammatillista koulutusta, jolloin on tärkeää oppia ammattimainen maistamistekniikka ja tutkia esim. tuotteen sokeri- ja alkoholipitoisuuksia sekä valumajalkia lasissa. Maistamisessa juomatuote voidaan sylkeä pois.

Alkoholijuomat ovat ammattialalle tyypillisiä elintarvikkeita ja tuotteita, joiden opettamisessa yhdistyy hyvä mahdollisuus asennekasvatukseen. Alkoholijuomien aistinvarainen arviointi on opetustilanne, joka voidaan rinnastaa tilanteeseen, jossa 16 vuotta täyttänyt opiskelija tarjoilee alkoholijuomia opintojen aikana asianmukaisen koulutuksen saaneen 20 vuotta täyttäneen kouluttajan/työpaikkaohjaajan ohjaamana.

Hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkinnon perusteissa (määräys 3/011/2010) on työelämän osaamisvaatimukseen perustuen lisätty ja vahvistettu erityisesti tuotetuntemusta ja erilaisten tuotteiden esittely- ja myyntitaitoja, joita tarvitaan vaativissa asiakaspalvelutilanteissa.

Johtaja

Pasi Kankare

Opetusneuvos

Merja Lahdenkauppi

JAKELU

Ammatilliset oppilaitokset

MaRa ry

Valvira